

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko UNIQA Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej

o wynagrodzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Spółecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 października 2011 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Spółecznych [...]

z dnia 20 czerwca 2011 r.,

1. uchyla zaskarżone postanowienie w jego pkt III i zasądza od pozwanej na rzecz powódki 60 zł (sześćdziesiąt) tytułem kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Okręgowym;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 10 grudnia 2010 r. Sąd Rejonowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa M. M. przeciwko UNIQUA Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. o wynagrodzenie: umorzył postępowanie (pkt 1.), zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 99,90 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2.).

Postanowienie o kosztach postępowania zawarte w pkt 2. powyższego postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 grudnia 2010 r. powódka zaskarżyła zażaleniem.

Postanowieniem z dnia 18 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił zażalenie (pkt I.) oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 225 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II.).

Powódka punkt II. postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. zaskarżyła zażaleniem. Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenia art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 1 w związku z § 11 ust. 1 pkt 2 i § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.). Skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej wyłącznie kwoty 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu zażalenia zarzucono, że Sąd Okręgowy przyjął błędną wartość przedmiotu zaskarżenia i w związku z tym wadliwie ustalił wynagrodzenie pełnomocnika strony pozwanej.

Sąd Okręgowy uznał to zażalenie za oczywiście zasadne i dlatego w trybie art. 395 § 2 k.p.c. postanowieniem z dnia 20 czerwca 2011 r. uchylił zaskarżony punkt II swego postanowienia z dnia 18 kwietnia 2011 r. (pkt I.); zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego

w postępowaniu wywołanym zażaleniem powódki na postanowienie o kosztach procesu zawarte w punkcie II postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 grudnia 2010 r., w sprawie o sygn. akt IX P 296/10 (pkt II.); oraz odstąpił od obciążania pozwanej kosztami postępowania zażaleniowego (pkt III.).

Sąd Okręgowy stwierdził, że konieczność zasądzenia prawidłowych kosztów postępowania zażaleniowego wynika w sposób oczywisty z tego, że właściwą wartość przedmiotu zaskarżenia stanowi kwota 801 zł, której dotyczyło zaskarżone postanowienie o kosztach.

Odnosząc się natomiast do wniosku powódki o zasądzenie na jej rzecz od pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w rozpoznawanym postępowaniu zażaleniowym Sąd Okręgowy uznał, że „omyłkowe ustalenie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika przez Sąd – którą to omyłkę skorygowano – nie powinno skutkować powstaniem dla strony dodatkowych kosztów”.

Powyższe w ocenie Sądu przesądza o zaistnieniu – w odniesieniu do przedmiotowego postępowania zażaleniowego – określonego w przepisie art. 102 k.p.c. przypadku szczególnego, przemawiającego za nieobciążaniem strony pozwanej kosztami przedmiotowego postępowania zażaleniowego.

Postanowienie Sądu Okręgowego z 20 czerwca 2011 r. w jego punkcie III. powódka zaskarżyła zażaleniem zarzucając naruszenie art. 98 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 102 k.p.c. przez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie zachodzą „wypadki szczególnie uzasadnione” nieobciążenia strony przegrywającej kosztami procesu.

Żaląca się wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji; o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że Sąd w zaskarżonym postanowieniu pominął zupełnie pozycję i rolę strony powodowej w postępowaniu zażaleniowym. Wydanie przez Sąd Okręgowy błędnego postanowienia wymuszało wniesienie

zażalenia. Powódka poniosła koszty sądowe w postaci opłaty od zażalenia, a także działała w przedmiotowej sprawie za pomocą profesjonalnego pełnomocnika. Żaląca nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu oznaczającym, iż odpowiedzialność za „omyłki Sądu” będzie ponosiła powódka. Niezrozumiałe dla strony powodowej jest niezasądzenie od strony przegrywającej postępowania kosztów postępowania tylko dlatego, że na skutek błędu Sądu orzekającego strona musiała wnieść zażalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten wprowadził wyjątek od zasady odpowiedzialności strony przegrywającej sprawę za koszty procesu, ustanowionej w art. 98 § 1 k.p.c. Art. 102 k.p.c. nie konkretyzuje pojęcia wypadków szczególnie uzasadnionych, co oznacza pozostawienie dokonania ich kwalifikacji sądowi przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Z tego względu w orzecznictwie przyjmuje się, że jakkolwiek ustalenie, czy w sprawie zachodzi „wypadek szczególnie uzasadniony”, zależy od swobodnej oceny sądu, to ocena ta musi uwzględniać wszystkie okoliczności, które mogą mieć wpływ na jej podjęcie (postanowienie SN z dnia 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, LEX nr 564753). Wskazuje się też, że urzeczywistniający zasadę słuszności art. 102 k.p.c., stanowiąc wyjątek od zasady odpowiedzialności za wynik sporu, nie podlega wykładni rozszerzającej i związany jest z obowiązkiem strony podania okoliczności zezwalających na przyjęcie, że zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” (por. postanowienie z dnia 18 października 2010 r. I PZ 15/10; postanowienia Sądu Najwyższego z 17 marca 2010 r., II CZ 105/09, niepubl.; z 11 lutego 2010 r., I CZ 112/09, LEX 564753; z 2 grudnia 2009 r., I CZ 92/09, niepubl.).

W ocenie Sądu Najwyższego okoliczności niniejszej sprawy – wbrew stanowisku zaskarżonego postanowienia – nie stwarzały sytuacji wypadku szczególnie uzasadnionego w rozumieniu art. 102 k.p.c. Zaskarżone postanowienie pozbawiło powódkę możliwości zwrotu kosztów poniesionych przez nią w związku z

wniesieniem zażalenia, które – jak to Sąd Okręgowy ustalił – było zasadne i to na zasadzie oczywistości. W takiej sytuacji zażalenie powódki na postanowienie o kosztach było konieczne do uchylecia wadliwego rozstrzygnięcia. Strona postępowania – dla której jedynym środkiem zaskarżenia wadliwego postanowienia Sądu – jest zakwestionowanie tego postanowienia w przewidziany do tego sposób, nie powinna być pozbawiona zwrotu poniesionych w tym zakresie kosztów, według ogólnej zasady z art. 98 § 1 k.p.c., chociażby wadliwość postanowienia sądu nie wynikała bezpośrednio z czynności strony przeciwnej.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w związku z odpowiednio stosowanym art. 398¹⁶ k.p.c. postanowił jak w sentencji.